

... Si vreme e ca să ucizi

Firma

Cazul Pelican

Clientul

Camera morții

Omul care aduce ploaia

Juriul

Partenerul

Avocatul străzii

Testamentul

Frăția

Moștenitorii

Maestrul

Ultimul jurat

Mediatorul

Apelul

Asociatul

Mărturisirea

Litigiu

Şantajul

Şirul de platani

DOUĂ ROMANE:

Campionul din Arkansas

Calico Joe

DOUĂ ROMANE UMORISTICE:

Un altfel de Crăciun

Fotbal și pizza

O CARTE DE POVESTIRI:

Ford County

O CARTE DE NONFICȚIUNE:

Nevinovatul

PATRU ROMANE PENTRU TINERI:

Theodore Boone: Puștiul avocat

Theodore Boone: Răpirea

Theodore Boone: Acuzatul

Theodore Boone: Amenințarea

JOHN GRISHAM

MUNTELE FAMILIEI GRAY

Cel mai greu era să aştepți – incertitudinea și insomnia te dădeau gata, până făceai ulcer. Colegii de muncă se ignorau reciproc și se ascundeau în spatele ușilor închise. Secretarele și asistenții juridici răspândeau zvonurile fără să se privească în ochi. Toată lumea stătea ca pe ghimpi, întrebându-se „Oare cine va urma?“ Partenerii, oamenii importanți din firmă, erau în stare de soc și nu voiau să stea la discuții cu subalternii. În curând, ar fi putut primi ordin să le ia gâtul.

Bârfele erau însăși împârtătoare. Zece asociați de la Litigii conediați; parțial adevărat – doar șapte în realitate. Întreg departamentul de Imobiliare închis, cu parteneri cu tot; adevărat. Opt parteneri de la Antitrust trecuți la altă firmă; fals... cel puțin pe moment.

Atmosfera era atât de apăsătoare, încât Samantha pleca din clădire cu fiecare prilej care se ivea, preferând să lucreze pe laptop prin cafenelele din Manhattan. Stătea pe o bancă din parc într-o zi frumoasă – la zece zile de la prăbușirea colosului Lehman Brothers – și se uită la clădirea înaltă din josul străzii. Adresa era 110 Broad, iar jumătatea superioară fusese închiriată de Scully & Pershing, cel mai mare cabinet de avocatură

din lume. Cabinetul la care lucra și ea, momentan, deși viitorul nu mai era deloc sigur. Două mii de avocați din douăzeci de țări, jumătate din ei doar în New York, o mie de oameni îngheșuiți între etajele 30 și 65. Câți voiau oare să sară? Nu putea să fi sigur, dar ea nu se număra printre cei cu gânduri sinucigașe. Debandada se instalase în cel mai mare cabinet de avocatură din lume, dar asta era valabil și pentru rivali. Marile cabinețe de avocatură erau la fel de panicate ca toată lumea, de la fondurile și băncile de investiții, băncile adevărate, conglomeratele de asigurări, cercurile decizionale de la Washington și până la capătul lanțului trofic din universul finanțier, la micii întreprinzători din orașelele de provincie.

A zecea zi trecu fără vârsare de sânge; la fel și următoarea. În cea de-a douăsprezecea zi se întîi o primă rază de speranță când Ben, unul dintre colegii Samanthei, le împărtăși un zvon conform căruia piețele de credit din Londra se mai dezmorțiseră un pic. Erau șanse ca debitorii să facă rost de niște lichidități, la urma urmei. Însă ceva mai târziu în acea după-amiază, zvonul fu infirmat. Așa că așteptară în continuare.

În fruntea departamentului de Imobiliare Comerciale de la Scully & Pershing se aflau doi parteneri. Unul se apropia de pensie, așa că fusese înlăturat deja. Celălalt era Andy Grubman, un funcționar de 40 de ani care nu călcase niciodată într-o sală de judecată. Fiind partener, avea un birou cochet, cu vedere spre râul Hudson, pe care însă nu-l mai observa de ani buni. Pe un raft din spatele mesei, drept în mijlocul peretelui, se vedea o colecție de zgârie-nori în miniatură. „Clădirile mele“, cum îi plăcea să le numească. La încheierea lucrărilor de

la fiecare clădire, omul angaja un sculptor care să facă o machetă la o scară mai mică, împărțind apoi trofee și mai mici tuturor membrilor echipei. În cei trei ani petrecuți la S&P, Samantha colecționase șase clădiri, număr la care avea să se și opreasă.

– Ia loc, ii ordona el, închizând ușa.

Samantha se așeză pe un scaun de lângă Ben, așezat la rândul lui lângă Izabelle. Cei trei asociați stăteau cu privirile în pământ, așteptând. Samanthei îi venea să-l apuce pe Ben de mâna, ca un deținut îngrozit în fața plutonului de execuție. Andy se prăbuși în scaun și, evitând din răsputeri să dea ochii cu ei, dar încercând totodată să termine totul cât mai repede, le reaminti situația disperată în care se aflau:

– După cum știți, Lehman Brothers a intrat în incapacitate de plată acum paisprezece zile.

„Serios, Andy?!” Criza finanțieră și prăbușirea pieței de credit duseseră lumea pe buza prăpastiei; toți știau asta. Însă Andy nu prea avea idei originale.

– Avem cinci proiecte în desfășurare, toate finanțate de Lehman. Am discutat îndelung cu proprietarii, și toți cinci se retrag. Mai aveam trei proiecte planificate, două cu Lehman și unul cu Lloyd's, dar... ei bine, s-au înghețat toate creditările. Bancherii s-au baricadat în birouri și se tem să mai împrumute vreun sfanț.

„Da, Andy, știm și asta. E știre de prima pagină în toate ziarele. Treci odată la subiect înainte să sărim pe fereastră.“

– Comitetul executiv s-a întrunit ieri și a stabilit niște reduceri la buget. Treizeci de asociați aflați în primul lor an urmează să fie puși pe liber; unii conediați definitiv, alții doar temporar. Angajările au fost suspendate

pe termen nelimitat. Departamentul de Stabilire a Autenticității Testamentelor a fost desființat. Și... nu există o cale ușoară de a vă spune asta: departamentul nostru este pe butuci. Caput. Eliminat. Cine știe când se vor mai apuca de construit proprietarii, dacă se vor mai apuca vreodată. Firma noastră nu este dispusă să vă țină pe statul de plată în vreme ce lumea întreagă așteaptă rambursarea unor credite scăpate de sub control. La dracu', ne paște o criză majoră! Probabil că astăzi doar prima rundă de concedieri. Îmi pare rău, oameni buni. Îmi pare foarte rău.

Ben luă primul cuvântul.

- Deci, suntem concediați definitiv?

- Nu. Să știi că m-am luptat pentru voi. Inițial ei plănuiau să vă pună pe liber fără alte comentarii. Nu trebuie să vă reamintesc că IC-ul este cel mai mic departament din firmă și probabil cel mai zdruncinat în aceste momente. I-am convins să vă trimiți în șomaj tehnic. Plecați acum, dar poate vă întoarceți mai încolo.

- Poate? întrebă Samantha, în timp ce Izabelle își stergea o lacrimă, fără să-și piardă cumpătul totuși.

- Da, un mare *poate*. Nu-i nimic sigur acum, Samantha, mă-nțelegi? Ne învărtim cu toții în jurul cozii. Peste șase luni am putea ajunge toți la cantina săracilor. Ați văzut și voi imaginile acelea din 1929.

„Eh, să fim serioși, Andy! Cantina săracilor? Ca partener, anul trecut ai încasat 2,8 milioane de dolari, ceea ce reprezintă un salariu mediu la S&P, care, aproape, se clasează pe locul patru din punctul de vedere al venitului net pe partener.“ Și locul patru nu era satisfăcător, cel puțin nu înainte ca Lehman să dea colțul, Bear Stearns să facă implozie și bula creditelor ipotecare de mâna a

două să se spargă. Așa că acum locul patru arăta destul de bine, măcar pentru unii.

- Cum adică șomaj tehnic? întrebă Ben.

- Uite cum stă treaba. Firma vă ține sub contract în următoarele douăsprezece luni, dar nu vă mai primiți salariul.

- Minunat, bombăni Izabelle.

Andy continuă, fără să o bage în seamă:

- Vă păstrați asigurarea medicală, dar numai dacă practicați ca stagiari pentru ONG-uri atestate. Departamentul de Resurse Umane lucrează chiar acum la lista de organizații recunoscute. Vă duceți, faceți un pic de voluntariat și încercați să salvați lumea, sperând în tot acest timp ca economia să își revină, apoi peste vreun an și ceva vă întoarceți în firmă, fără să vă pierdeți vechimea. Nu veți mai fi la IC, dar firma vă va găsi un loc.

- Ni se garantează posturile la finalul perioadei de șomaj tehnic? întrebă Samantha.

- Nu, nu-i nimic garantat. Să fiu sincer, nu-i nimeni destul de deștept ca să poată spune cum vor arăta lucrurile anul viitor. Suntem în toiul campaniei electorale, Europa se duce dracu', chinezii au intrat în panică, băncile dau faliment, piețele se prăbușesc, nimeni nu mai construiește și nu mai cumpără. E sfârșitul lumii!

Rămaseră câteva clipe în tăcerea sumbră din biroul lui Andy, strivîți toți patru de realitatea sfârșitului lumii. În cele din urmă, Ben întrebă:

- Și tu ai pătit la fel, Andy?

- Nu, pe mine mă transferă la Taxe și Impozite. Vă vine să credeți? Urăsc domeniul ăla, dar dacă nu accep tam, ajungeam șofer de taxi. Însă am făcut un masterat de drept fiscal, aşa că au ales să mă cruce.

– Felicitări, zise Ben.

– Îmi pare rău, oameni buni.

– Nu, vorbesc serios. Mă bucur pentru tine.

– Ar putea să-mi facă vânt într-o lună. Cine știe?

– Când plecăm? întrebă Izabelle.

– Chiar acum. Procedura este următoarea: semnați un acord de șomaj tehnic, vă strângeți lucrurile, vă eliberați birourile și sunteți liberi. Cei de la Resurse Umane vă vor trimite prin e-mail o listă cu ONG-uri și cu toate documentele. Îmi pare rău, oameni buni.

– Încetează cu asta, te rog, interveni Samantha. Nimic din ce-ai putea spune nu ne mai încalzește acum.

– Așa este, dar ar putea fi și mai rău. Majoritatea celor aflați în situația voastră nu au nici măcar opțiunea șomajului tehnic. Sunt conediați fără alte discuții.

– Îmi pare rău, Andy, zise Samantha. Trecem printr-o grămadă de emoții momentan.

– Nu face nimic. Vă înțeleg. Aveți tot dreptul să fiți supărați și înfuriați. Uitați-vă la voi – aveți toți trei diplome de la facultăți de drept de top și ati ajuns să fiți dați afară din clădire ca niște hoți. Concediați ca niște muncitori din uzine. Este oribil, pur și simplu oribil. Unii parteneri s-au declarat gata să accepte o înjumătățire a salariului ca să nu se ajungă la această situație.

– Pun pariu că a fost un grup restrâns, rosti Ben.

– Da, într-adevăr. Foarte restrâns, mă tem. Însă decizia tot a fost luată.

O femeie într-un costum negru și cu cravată neagră la gât stătea în spațiul pe care Samantha îl împărtea cu alte trei persoane, inclusiv-o aici și pe Izabelle. Ben era ceva mai jos, pe hol. Femeia încercă să surâdă când zise:

Muntele familiei Gray

13

– Mă numesc Carmen. Pot să te ajut?

Ținea în brațe o cutie goală de carton, fără niciun fel de însemne, pentru că nimeni să nu știe că acela era recipientul oficial de la Scully & Pershing pentru toate accesoriile de birou ale celor trimiși în șomaj tehnic, conediați sau mai știu eu ce.

– Nu, mulțumesc, răspunse Samantha, izbutind să păstreze un ton politic. Ar fi putut să se răstească și să fie grosolană, însă Carmen își făcea datoria, nimic mai mult. Samantha începu să deschidă sertare și să scoată toate obiectele personale din ele. Într-un sertar avea niște dosare S&P, aşa că întrebă: Cu astea ce fac?

– Le lași aici, spuse Carmen, urmărindu-i fiecare mișcare, de parcă Samantha ar fi putut încerca să șterpelească bunuri de valoare.

Însă toate chestiile valoroase erau stocate pe computer – pe unitatea la care lucra în spațiul ei și pe un laptop pe care îl lua aproape pretutindeni. Un laptop Scully & Pershing. și acesta avea să rămână aici. Ar fi putut accesa totul de pe laptopul personal, dar era convinsă că se schimbaseră deja parolele.

Își goli sertarele în transă, manevrând cu delicatețe cei șase zgârie-nori în miniatură din colecția ei, chiar dacă îi trecu prin minte să îi arunce la gunoi. Sosi și Izabelle și, la rândul ei, primi o cutie de carton. Toți ceilalți angajați – asociați, secretare, asistenți juridici – își găsiseră brusc ceva de făcut în altă parte. Protocolul fusese adoptat rapid – când își eliberează cineva biroul, îl lași să o facă fără să îl deranjezi. Fără martori, fără gurăcască, fără urări goale de rămas-bun.

Izabelle avea ochii roșii și umflați; era evident că plânsese la toaletă până acum.

– Sună-mă, șopti ea. Poate ieșim să bem ceva diseară.
 – Sigur, rosti Samantha.

Termină de îndesat totul în cutie, în servietă și în poșeta voluminoasă, după care, fără să mai arunce vreo privire în urmă, porni în spatele lui Carmen de-a lungul corridorului, până la liftul de la etajul 48. În timp ce așteptau, nu se mai uită o ultimă dată împrejur. Ușa liftului se deschise; din fericire, nu era nimeni în el.

– Lasă-mă pe mine să duc asta, zise Carmen, arătând spre cutia grea și voluminoasă.

– Nu, replică Samantha, intrând în lift.

Carmen apăsa butonul de parter. De ce trebuia să fie scoasă din clădire sub escortă? Cu cât se gândeau mai mult la asta, cu atât se enerva mai tare. Îi venea să urle, dar mai presus de toate voia să-și sună mama. Liftul se opri la etajul 43 și un Tânăr bine îmbrăcat intră în el. Ținea în brațe o cutie identică, avea un rucsac mare agățat de umăr și o servietă de piele sub braț. Avea aceeași expresie consternată de frică și confuzie. Samantha îl mai văzuse în lift, dar nu făcuse cunoștință cu el. Ce mai firmă! Atât de mare, încât asociații purtau ecusoane cu numele lor la nenorocita de petrecere de Crăciun. Un alt agent de pază în costum negru intră în lift după el, și apoi Carmen apăsa din nou pe butonul de parter. Samantha își lăsa privirea în podea, hotărâtă să nu scoată o vorbă nici măcar dacă i se adresa cineva. La etajul 39 liftul opri din nou, și domnul Kirk Knight urcă în el cu ochii în telefonul mobil. După ce se închise ușa, se uită în jur, văzu cele două cutii de carton și scoase un ușor icnet, întepenind. Knight era partener-șef la Fuziuni & Achiziții, făcând totodată parte din comitetul executiv. Trezindu-se acum față în față cu două dintre victimele sale, el înghiți în sec-

și își pironi privirea în ușă. Apoi apăsa brusc butonul pentru etajul 28.

Samantha era prea buimăcită ca să-l mai insulte. Celălalt asociat își ținea ochii închiși. Când se opri liftul, Knight se grăbi să coboare. După ce se închise ușa în urma lui, Samantha își aminti că firma ocupa doar etajele 30-65. De ce ar fi coborât Knight la 28? Eh, cui îi mai păsa?

Carmen o conduse până afară, pe Broad Street. Bâigui un „îmi pare rău“, dar Samantha nu-i răspunse. Încărcată ca un catăr, se lăsa dusă de traficul pietonal, fără vreo țintă anume. Apoi își aminti fotografile din presă care-i înfățișau pe angajații de la Lehman și de la Bear Stearns plecând din clădirile de birouri cu cutii pline cu accesorii personale, ca și cum clădirile ar fi luat foc și ei fugeau ca să scape cu viață. Într-o dintre fotografii, o imagine mare, color, din *Times*, un agent de bursă de la Lehman fusese surprins cu ochii în lacrimi, stând neajutorat pe trotuar.

Însă acele poze erau deja la ordinea zilei și Samantha nu vedea niciun aparat de fotografiat prin preajmă. Puse cutia jos la intersecția dintre Broad și Wall Street și așteptă un taxi.

În mansarda ei cochetă din SoHo, cu chirie de două mii de dolari pe lună, Samantha își aruncă lucrurile pe jos și se lăsă să cadă pe canapea. Luă telefonul mobil, dar așteptă. Trase adânc aer în piept, își închise ochii și încercă să-și țină cât de cât în frâu emoțiile. Avea nevoie să audă glasul liniștitor al mamei sale, însă nu voia să pară slabă, rănită și vulnerabilă.

Se simți ușurată când își dădu brusc seama că tocmai fusese dată afară dintr-o slujbă pe care o disprețuia. Diseară, la șapte, putea să se uite la un film sau să ia cina cu prietenii, nu să robotească la birou cu aparatul de taxat pornit. Duminică putea pleca din oraș fără să se mai gândească la Andy Grubman și la mormanul de documente necesare pentru următoarea sa afacere crucială. Predase telefonul de serviciu, un dispozitiv monstruos de care nu se despărțise în ultimii trei ani. Se simțea eliberată, de parcă i se luase o greutate imensă de pe umeri.

Pe de altă parte, îi era teamă pentru că-și pierduse venitul și din cauza turnurii nefavorabile suferite în carieră. După trei ani petrecuți ca asociat, avea un salarior de bază de 180 000 de dolari, la care se adăuga un bonus frumușel. O grămadă de bani, dar viața în metropolă era costisitoare. Jumătate din sumă se ducea în impozite.

Avea un cont de economii de care aproape că uitase. Când ai 29 de ani, ești singură și liberă în oraș, intr-o profesie în care știi că salariul pe anul viitor îți va depăși toate veniturile de pe anul curent, cum să îți mai faci griji în privința economiilor? Un coleg de-al ei de la Facultatea de Drept Columbia, care lucra de cinci ani la S&P, tocmai fusese avansat la statutul de partener, urmând să câștige vreo jumătate de milion anul acesta. Samantha se aflase și ea pe același drum.

Avea și prieteni care se lăsaseră păgubași după primul an, fugind cât văzuseră cu ochii din groaznică lume a firmelor mari de avocatură. Unul dintre ei era acum instructor de schi în Vermont, după ce fusese redactor la *Columbia Law Review*, refugiindu-se din pântecele S&P tocmai intr-o cabană, lângă un pârâu, și răspunzând doar sporadic la telefon. Într-un interval de numai treisprezece luni omul se transformase dintr-un Tânăr asociat ambițios într-un idiot oarecum dereglat care dormea la birou. Înainte să intervină cei de la Resurse Umane, tipul cedase nervos și plecase din oraș. Samantha se gândeaua des la el, de obicei cu o urmă de invidie.

Ușurare, teamă și umilință. Părinții ei plătiseră pentru ca ea să beneficieze de o educație costisitoare la o școală pregătitoare din Washington DC. Absolvise *magna cum laude* de la Universitatea din Georgetown, obținându-și licență în științe politice. Facultatea de drept fusese floare la ureche, și o terminase tot cu cele mai înalte distincții. O duzină de megafirme îi oferiseră slujbe după ce-și încheiase stagiatura de funcționar într-un tribunal federal. Primii 29 de ani din viață ei fuseseră presărați cu succese copleșitoare și cu foarte puține eșecuri. Era ceva zdrobitoare să fie concediată într-o asemenea manieră. Era degradant să fie scoasă din clădire sub escortă. Åsta nu

era un simplu obstacol minor, de parcurs, într-o carieră lungă, marcată de împliniri.

Își găsea o oarecare alinare în cifre. De când se prăbușise Lehman, mii de tineri profesioniști ajunseseră pe drumuri. O nenorocire nu vine niciodată singură. Însă momentan nu se simțea în stare să compătimească pe altcineva.

– Cu Karen Kofer, vă rog, rosti ea în telefon. Stătea întinsă pe canapea, fără să se miște, controlându-și ritmul respirației. Apoi zise: Mamă, eu sunt. Gata, au făcut-o: m-au dat afară. Își mușcă buzele, înăbușindu-și lacrimile.

– Îmi pare atât de rău, Samantha. Când s-a întâmplat?

– Acum vreo oră. N-a fost chiar o surpriză, dar încă îmi vine greu să cred.

– Știi, scumpa mea. Îmi pare atât de rău... În ultima săptămână nu vorbiseră decât de concedierea iminentă. Ești acasă? întrebă Karen.

– Da. Sunt în regulă. Blythe este la serviciu. Nu i-am zis încă. Nu am mai zis nimănui.

– Îmi pare rău.

Blythe era prietena și colega ei de la Columbia, care lucra într-o altă megafirmă. Erau colege de apartament, dar nu-și împărtășeau prea multe una alteia. Când lucrezi între 75 și 100 de ore pe săptămână nici nu ai cine știe ce de împărtășit. Lucrurile mergeau prost și pentru firma lui Blythe, iar ea se aștepta la ce era mai rău.

– Sunt bine, mamă.

– Nu, nu ești. Ce-ar fi să vii acasă câteva zile?

Acasă reprezenta o țintă în permanentă mișcare. Mama ei închiriașe un apartament cochet lângă Dupont Circle, iar tatăl său alesese o locuință mai mică lângă râu, în Alexandria. Samantha nu-și petrecuse niciodată mai

mult de o lună în locurile respective și nu avea de gând să o facă nici de data asta.

– O să vin, dar nu chiar acum, spuse ea.

Urmă o pauză lungă, apoi:

– Ce planuri ai, Samantha?

– N-am niciun plan, mamă. Momentan sunt în stare de soc și nu pot să mă gândesc ce voi face peste mai mult de-o oră.

– Te înțeleg. Aș fi vrut să fiu acolo.

– Sunt bine, mamă. Promit.

Ultimul lucru de care avea nevoie Samantha în aceste clipe era prezența apăsătoare a mamei sale și sfaturile neîncetate pentru viitor.

– Ți-au anulat contractul sau e doar o încetare a lucrului?

– Firma a zis că ne trimite în șomaj tehnic, adică va trebui să facem un stagiu de un an sau doi la un ONG ca să ne păstrăm asigurarea medicală. Apoi, dacă situația se ameliorează, firma ne va reprimi fără ca vechimea să ne fie îintreruptă.

– Pare o tentativă jalnică de a vă ține legați de glie.

„Vai, mamă, mulțumesc pentru franchețea ta caracteristică!“

– De ce nu le spui ticăloșilor să-și pună pofta-n cui? continuă Karen.

– Pentru că aş prefera să-mi păstrez asigurarea medicală și să știu că există posibilitatea de a reveni în firmă într-o bună zi.

– Îți poti găsi de lucru și-n altă parte.

Mda, acum vorbise ca un adevarat birocrat de carieră. Karen Kofer era juristă în cadrul Departamentului de Justiție de la Washington, singura slujbă pe care o avusese în cei aproape treizeci de ani petrecuți în câmpul muncii.